

PUBLIC ACCESS 2006 : 10

Nyhetsbrev om radio, TV, Internet och andra medier
- teknik, mediepolitik och yttrandefrihet -

31 maj 2006

www.publicaccess.se

innehåll

Ledare: Public service i framtiden

television

- Dansk tv är mest statlig
- Uppåt för hemelektroniken, men få kommer att kunna se HDTV under fotbolls-VM
- TV4 och Expressen i gemensam sportkanal
- Klargör SVT:s möjligheter att sälja rättigheter till offentlig visning
- Nya tv-kanaler startar
- Lagutredare: Icke-kommersiell lokal tv även i bredbandsnät,
- Osäkert in det sista om digitala marknätet i Norge
- Fortsatt förbud mot religiös och politisk tv-reklam
- Spansk satsning på mobil-tv
- VM-fotbollen sänds direkt i Iran - nästan
- *Minireportage:*
Öppna Kanalen i Berlin en framgång

radio

- Kommersiell radio tappar terräng globalt
- Klart för omplanering av FM-bandet i Danmark
- Världspubliken ökar för BBC World Service
- Nordatlantisk mellanvågssändare stängs
- Krismedvetande vevar upp radioförsäljningen
- Lyckad närradiosatsning ger miljonstöd
- Amerikansk public radio i Berlin

- Tysk rapport: DRM bättre för inomhusmottagning och under färd
- Snabb etablering av digitalradion i USA
- Pensionärer i Njurunda startar närradio
- Alla trossamfund får sända närradio

radio och tv

- Ändringar i radio- och tv-lag föreslås
- BBC under press
- Dramatiska nedskärningar av public service i Spanien
- Regeringen vill förändra public service i Holland

övrigt

- Journalistutbildningen bör minskas
- Miljöpartiet vill lagstifta mot ägarkoncentration i medierna
- Åtgärd mot ägarkoncentration i norska medier
- Det satsas för lite på IT inom EU
- Största bokhandeln startar print-on-demand på nätet
- Tonsättarradion nu på nätet
Piratkopieringen ökar i Sverige
- Publicistpris för program i Sveriges Radio

lästips

- Hur ser den svenska mediemarknaden ut idag?
- Varför anmäls radio och TV-program?
- Varför så tyst om public service?

Redaktör & Ansvarig utgivare: **Christer Hederström**
Redaktionsråd: **Lasse Svanberg, Gunnar Bergvall** och **Ola Stockfelt**
Teknik & Distribution: **Ideosphere**
Redaktionen: **news@publicaccess.se - 0733-249750**
Om abonnemang och annat läs mer på **www.publicaccess.se**

ledare

Public service i framtiden

IT effektiviserar kommunikation och produktion varvid institutionernas storlek kan rationaliseras dramatiskt. Detta görs också ifråga om marknadsstyrd verksamhet. Däremot är det sämre med de offentliga institutionerna i centrala maktsfärer; vi har tusentals anställda som inom regeringskansliet, arbetsmarknadsmyndigheter, landsting och public service. Men staten har trots de högsta skatterna i världen inte pengar över för att stödja progressiva kultur- och medieprojekt som ligger utanför gängse maktsfärer. Man fortsätter satsa på det som man känner sig trygg med d.v.s. kan behålla makten över.

Public service är den bästa modellen för en nationell radio och television. I dagarna beslutar också Riksdagen efter en förutsägbar debatt om att fortsätta med de tre public service-företagen utan några väsentliga förändringar. Exempelvis låter man SVT fortsätta med sponsringen trots att varken publik eller politiker vill ha kvar detta missfoster i public service. Samhället d.v.s. regering och riksdag måste nu ta tag i den systemomvandling som är nödvändig för att vi skall behålla public service i framtiden.

Stort är inte alltid bäst. Ett tips är att ta lärdom av vad som nu händer med public service i andra länder. I Japan vill regeringen minska antalet radio och tv-kanaler för jättelika NHK. I Spanien skall public servicebolagets personalstyrka halveras. Även om tyska ARD och ZDF får blomma under fotbolls-VM minskar dessa delvis reklamfinansierade kanalers betydelse i och med att tv-licensen också används till att finansiera andra icke-kommersiella medieprojekt i respektive förbundsstat. Kommersiella satsningar på Internet har i ökad grad ifrågasatts av politiker i Danmark, Norge och Storbritannien. BBC får en hel del stryk just nu. På Irland låter man redan en del av tv-licensen gå till programstöd till radioföretag utanför public service. Denna modell vill nu också den danska regeringen införa 2007. Skälet är helt enkelt att få ut mer av pengarna och öka mångfalden. Mer till program, mindre till overhead.

Mångfald är inte enbart många kanaler. Mångfald innebär att fler röster verkligen kommer till tals i etern inte minst de utlandsfödda och andra som står utanför mediemakten idag – i hela landet. Att radio och television inte enbart blir en bärare av angloamerikansk kultur utan av även den kultur i det land vi lever i och resten av världen. SVT och SR behöver konkurrens inte enbart inom underhållningen. Public service-företagen behöver en stimulerande konkurrens på det publicistiska området. Det måste finnas arbetsplatser för radio- och tv-journalister även utanför SVT och SR. Deras lön kan mycket väl komma från tv-avgiften.

television

Dansk tv är mest statlig

Statliga dominansen på tv-området i Danmark är bland Europas största. Bara i Kroatien och Vitryssland är staten mer dominerande på tv-området. I de tre länderna sker cirka 70 % av alla sändningar på statliga tv-kanaler. Nummer fyra på listan ligger längre ned med ca 50 %. I de flesta europeiska länder står staten för 30-50 %. Genomsnittet är 32 % Siffrorna har tagits fram av österrikiska public serviceföretaget ORF. Danmark ligger på 69,2 % och den statliga dominansen har ökat sedan de borgerliga tog regeringsmakten 2001. (TV-Nyt)

Uppåt för hemelektroniken, men få kommer att kunna se HDTV under fotbolls-VM

Rusningen efter platt-tv har varit över all förväntan och nu är det många som ser fram emot att se Sverige göra VM-debut med högupplöst bild. 9 juni är det premiär för den marksända HDTV:n när SVT i samarbete med TV4 kommer sända alla matcher

med högupplöst bild. Först ut är Västerås, Uppsala, Stockholm och Gotland. Men det räcker inte med en HDTV för att titta på den kristallklara bilden - du måste ha en HD-förberedd digitalbox också. I dag finns de inte att köpa i handeln men Canal Digital och Boxer har lovat att leverera dem till början av juni, skriver Di.se. Men trots att enbart Canal Digital lovat ta in 30.000 boxar finns det en överhängande risk att det inte täcker efterfrågan.

Vid en presskonferens sade analytikern Bengt Ernstsson, CE-Konsumentelektronikbranschen, att detta år kommer att bli ett rekordår för hemelektronik. De fyra första månaderna pekar på en rekordförsäljning för såväl TV som andra produktgrupper som mobiltelefoner, vita varor och settopboxar. – Givetvis är det de platta TV-apparaterna som drar iväg, säger han, hittills i år har försäljningen ökat med 300 procent jämfört med samma period förra året. Vi la en prognos på 420 000 platta TV för hela 2006 och den siffran kommer vi att slå med råge. Av dessa kommer cirka 80 procent att vara HD ready. Med dessa siffror kommer drygt 10 procent av de

svenska hushållen att ha en HD ready TV innan året är slut.

Benny Norling, ordförande i branschföreningen HDTV Forum, förklarade att Europa ligger en bra bit efter USA och Asien när det gäller införandet av HDTV med ca 2 miljoner hushåll. I USA har cirka 11 miljoner hushåll en HDTV idag och motsvarande siffra i Japan är närmare 7 miljoner. I USA har hushållens intresse för HDTV till mycket stor del drivits på av DVD-mediet. 43 % av hushållen säger att de skaffat HDTV för att kunna se DVD med högre kvalitet.

Håkan Öster, teknisk chef hos SVT, menade att HDTV kommer lite väl tidigt. SVT kommer att tillsammans med TV4 att erbjuda en tjänst med alla 64 matcher från VM i en gemensam HDTV-kanal via Thorsatelliten. Canal Digital svarar för distributionen. I digitala marknätet kommer Teracom att sända över fyra sändare, Västerås, Stockholm, Uppsala och på Gotland. Att inte fler platser blir aktuella beror på att det inte finns utrymme ledigt på andra sändare runt om i landet bl.a. i Göteborg och Malmö. I kabelnäten kommer HDTV-sändningar att starta först i höst. *Efter VM tar vi själva över tjänsten via satellit och testsänder fram till 2008*, sade Öster, men vad som händer i marknätet efter VM är inte klart, eftersom frekvensfrågan måste lösas först.

Riksdagsförslag: Klargör SVT:s möjligheter att sälja rättigheter till offentlig visning

Kulturutskottet har föreslagit att riksdagen ska ge regeringen i uppdrag att analysera och klargöra vilka möjligheter Sveriges Television har att sälja rättigheter till offentlig visning. SVT menar att kulturminister Leif Pagrotsky's uttalanden om företagets försäljning av offentliga visningsrättigheter i samband med fotbolls-VM har lett till en oklar situation. Enligt anslagsvillkoren för SVT ska allmänheten ha tillgång till företagets sändningar utan att behöva betala något mer än TV-avgiften. Regeringen föreslår nu att denna grundläggande princip ska föras in i lagen om TV-avgift, och utskottet ställer sig bakom detta. SVT har förklarat att Pagrotsky's uttalanden gör att det är oklart för företaget vad regeringen menar med formuleringen i anslagsvillkoren. Det är t.ex. osäkert för SVT i vilka fall företaget kan begära ersättning för offentlig visning av TV-sändningar i restauranger och kaféer.

Regeringen skall inför den nya tillståndsperioden som börjar 2007 analysera och klargöra SVT:s möjligheter att sälja rättigheter till offentlig visning. Regeringen ska också analysera hur denna verksamhet förhåller sig till den grundläggande principen att allmänheten ska ha tillgång till

sändningarna utan annan betalning än TV-avgiften. Regeringen ska klargöra gränsdragningen mellan SVT:s kärnverksamhet och kompletterande verksamhet å ena sidan och sidoverksamhet å den andra. Det är bråttom. Riksdagen ska kunna fatta ett beslut redan hösten 2006.

TV4 och Expressen i gemensam sportkanal

SPORT-Expressen började sända i mars 2005 och är redan en etablerad tv-kanal som distribueras av samtliga stora tv-operatörer. Den nya samägda SPORT-Expressen startar sina sändningar 1 juni. Jan Scherman, vd för TV4: *Det här är en mycket bra affär eftersom vi nu kommer att kunna utnyttja våra omfattande rättighetspaket på ett mycket mer effektivt sätt. SPORT-Expressen blir ett viktigt tillskott till TV4:s framgångsrika bukett av nya kanaler vilket skapar rätt förutsättningar för ytterligare distribution.* Samarbetet innebär bl.a. att SPORT-Expressen efterhandssänder flera matcher från fotbolls-VM. SPORT-Expressen och TV4 Plus har säkrat rättigheterna till allsvenskan och kvalserien i ishockey de närmaste tre åren och kommer tillsammans att visa cirka 70 matcher per säsong. SPORT-Expressen kommer också att visa matcher från de kommande stora mästerskapen i handboll, evenemang som också direktsänds i TV4 och TV4 Plus. AB SportExpress är i dag ett helägt dotterbolag till AB Kvällstidningen Expressen, men kommer nu att ägas till 51 procent av TV4 AB. Ledning och redaktion kvarstår i Expressens lokaler. Vd för kanalen är Magnus Malmros.

Nya tv-kanaler startar

Nya i digitala marknätet är SBS-ägda One Television och Silver, filmkanalen som drivs av NonStop Television liksom Axess Television och Storstadskanalen (Aftonbladet). MTG:s TV6 (ett omvandlat ZTV) lanserades i början av maj, nu följs den av SBS-ägda One Television som delar kanalplats med Voice TV. Axess Television, den seriösa helgkanalen som är finansierad av Axel och Margaret Ax:son Johnsons stiftelse, (Resume)

Lagutredare: Icke-kommersiell lokal tv skall sändas även i bredbandsnät, i övrigt inga förbättringar

Radio- och tv-lagutredaren juristen Roberth Nordh föreslår att skyldigheten för innehavare av kabelnät att tillhandahålla utrymme i nätet för sändningar från lokala kabelsändarföretag utvidgas till att omfatta inte bara traditionella kabel-tv-nät, utan alla elektroniska kommunikationsnät som används för överföring av tv-sändningar till allmänheten genom tråd, som t.ex. bredbandsnät. En förutsättning skall dock vara att minst 100 av de hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar.

Vidare föreslås att nätt innehavare, som vidareänder tv-program till allmänheten med både analog och digital teknik, skall förpliktas att tillhandahålla analogt sändningsutrymme för de lokala kabelsändarföretagens sändningar. Inte som de lokala kanalerna krävt; både analogt och digitalt. Tv-tittare, som använder digitalbox, nås då inte av dessa sändningar.

Nordh föreslår också att benämningen "lokalt kabelsändarföretag" ersätts med "lokal kabel-tv-förening", då detta begrepp bättre speglar att de juridiska personer som numera bedriver verksamheten är ideella föreningar. Utredaren anser inte att det bör avsättas särskilt utrymme i det digitala marknätet för lokal icke-kommersiell tv. Han vill inte heller stoppa möjligheten för kommersiella aktörer att sända i kanaler avsedda för icke-kommersiella lokal-tv. Kulturministern skall nu ta ställning till förslagen. *Utredningen i övrigt redovisas längre fram i nyhetsbrevet.*

Osäkert in det sista om digitala marknätet i Norge

Det är in i det sista varit osäkert om regeringsbeslutet att ge Norges televisjon AS koncession för utbyggnad av det marksända digitalnätet (DTT). Regeringsbeslutet skulle enligt EKOM-reglerna ha kommit idag, men nu har kulturminister Trond Giske gett sig en frist till på fredag. Detta trots att detta är den andra ansökningsomgången. På tisdagsmorgonen hade Giske i ett uttalande i Kampanje gått från att tvivla om marknätet till att bli osäker. Hans bekymmer handlar främst om kommersiella TV2:s krav om att bli betal-tv från första dag i DTT. Giske har därefter talat om för NRK-ledningen att public serviceföretaget måste överge kravet på att få kryptera eller koda sina sändningar. (Kampanje)

Fortsatt förbud mot religiös och politisk tv-reklam i Norge

Regeringen vill upprätthålla förbudet mot "livssyn och politiske budskap" i tv. *Ulike grupper og mennesker i et samfunn bør få likeverdige vilkår for å delta i samfunnsdebatten. Vi er bekymret for at de kreftene med sterkest økonomisk støtte vil få en langt større dominans i forhold til andre politiske syn og krefter,* säger kulturminister Trond Giske. Tv-mediet anses ha en särskild genomslagskraft. Regeringsförslaget är en uppföljning av förslaget av den tidigare regeringen Bondevik II om att upphäva förbudet. (Kampanje)

Spansk satsning på mobil-tv

Spaniens tredje mobiloperatör Amena, startar nu tjänsten Television Movil Personal, a mobile TV som erbjuder 22 tv-kanaler i 3G-mobilen. Tre livekanaler EuroNews, Bloomberg TV och TV3i- samt

19 kanaler à la carte inom alla kategorier inklusive film och porr från Interview och Hustler. Priset blir halv euro per minut för livekanalerna till mellan 60 cent och 2 euro för à la carte. (Advanced Television)

VM-fotbollen sänds direkt i Iran - nästan

Det statliga iranska tv-bolaget IRIB har tecknat kontrakt om att sända 30 av de 64 matcherna i fotbolls-VM. Tittarna kommer att uppleva det hela som direktsändningar, men det hela sänds med en viss fördröjning så att censorerna i Iran kan släcka ut bilder som bedöms opassande – som lätt klädda damer i publiken (en favoritvinkel bland bildproducenterna under särskilt Brasiliens matcher). (Advanced Television)

Minireportage:

Öppna Kanalen i Berlin en framgång

Det finns ett 70-tal öppna kanaler i de flesta tyska förbundsstater. De finansieras helt och hållet genom en bråkdel av tv-avgiften (mindre än en procent). Den största och kanske mest framgångsrika kanalen finns i Berlin där Offener Kanal (OKB) 1988 etablerades formellt som en del av mediemyndigheten numera Medieanstalt Berlin-Brandenburg (MABB). Under förra året sände man 3.289 timmar program på kabelnätet som når 1,1 miljoner hushåll. OKB sände också radio 3.270 timmar på FM 92,6 och 97,2 Mhz. Totalt har 6.000 berlinare under åren varit med och producerat program på radio- och tv-stationen.

OKB har blivit väl etablerad som en alternativ kanal och har byggt upp ett gott samarbete med alla politiska partier i synnerhet SDP, CDU och De gröna. Detta kan bero på satsningen på "Ereignisfernsehen" eller evenemangs-tv som bl.a. innebär att man på plats tillsammans med praktikanter från medieutbildningar i Berlin och med tillgång till en OB-buss spelar in partiernas och andra organisationers konferenser och liknande. Detta sänds sedan ut följande dag i ett block 1000-1700 samt repriserna från kl 22. OKB har också satsat mycket på program- och utbildningsverksamhet på medieområdet "media literacy" för såväl unga som vuxna bl.a. sänds "Jugend und Schule" vardagar kl 16-17. I övrigt ligger "medborgarproduktionen" (enskilda eller föreningar) placerade mellan kl 17 och 22. Undantaget är att alla religiösa och liknande program enbart sänds lördag och söndag 13-17.

OKB:s chef sedan start är Jürgen Linke, som i höst går i pension. Han berättar för Public Access att utan den finansieringsform som fungerat sedan start och det breda stöd som kanalen har av institutionerna i Berlin skulle inte OKB ha utvecklats och bli framgångsrik. OKB budget ligger på 1,4 miljoner

euro och man har 12 anställda på hel- eller deltid. Det finns också sex praktikanter som de flesta är ungdomar från andra länder i Europa. OKB har mött stort intresse senast i Japan och Norge. Studiebesök är inte ovanliga. Statssekreteraren i norska kulturdepartementet besökte i vår OKB med anledning av att man i Norge planerar en "Åpen Kanal" i det digitala marknätet. Läs mer på <http://www.okb.de> och <http://www.mabb.de>

radio

Kommersiell radio tappar terräng globalt

Kvartalsrapporterna från våra skandinaviska grannländer, Storbritannien och i själva USA är en mycket dystert läsning och visar att lyssnarsiffrorna går helt fel skriver Berlingske Tidende. Istället går de statliga licensfinansierade radiokanalerna starkt i dessa länder inte minst i Danmark. I Storbritannien har BBC triumferat med den största lyssnarandelen någonsin. I USA är det främst de lokala stationerna som går tillbaks. Flera analytiker på Wall Street fruktar att det ytterligare tillbakagång särskilt på radiostationer på stora marknader som Los Angeles och New York. I Norge går radio tillbaks samtidigt som den totala reklammarknaden stiger. (Radio-Nyt)

Klart för omplanering av FM-bandet i Danmark

Det blev holländska Broadcast Partners som vann kampen med två andra anbudsgivare om att få genomföra frekvensomplaneringen av FM-bandet meddelar Kulturministeriet. Syftet med omplaneringen är att ge lyssnare så många möjliga kanaler att välja mellan och därmed öka konkurrensen på radioområdet. Man skapar utrymme för fler rikstäckande och nästan rikstäckande kanaler samt bättre sändningsförhållanden för lokala stationer. Detta sker genom tätare frekvenspackning liksom att teknik som Single Frequency Networks och Near Single Frequency Networks.

Jeg glæder mig meget til om 1-2 år at se hvilke resultater Broadcast Partners har fundet frem til. Jeg har tiltro til, at Broadcast Partners med deres erfaring på området kan skabe et virkeligt godt grundlag for den politiske stillingtagen til den fremtidige anvendelse af FM-båndet i Danmark. säger kulturminister Brian Mikkelsen. Vid slutet av året skall planen ligga klar och då tar man politiskt ställning till om planen skall grannlandskoordineras och genomföras. (Radio-Nyt)

Världspubliken ökar för BBC World Service

BBC:s utlandsradio BBC World Service fortsätter att öka sin publik. Man beräknar publiken i år till 163 miljoner (149 miljoner ett år tidigare). Publikökningen har skett trots att BBC i höstas lade ned

sändningar på en rad språk främst östeuropeiska. Det är bl.a. i Nigeria som många har börjat lyssna på BBC på kortvåg sedan regeringen där för två år sedan förbjöd landets FM-stationer att återutsända nyheter från utländska stationer. Det har också ökat mycket i Indonesien, Kenya och Indien. Enbart i Nepal ökade publiken från 2,7 till 3,7 miljoner. (Radio-Nyt)

Nordatlantisk mellanvågssändare stängs

Norska NRK bekräftar att man stänger högeffektssändaren i Kvitsoy på 1314 kHz i sommar. Den betjänar främst norska fiskeflottan med P1 och P2 samt en del regionala program. Flottan har nu tillgång till satellit-tv och en ny väderkanal startar 20 juni. Mellanvågssändarna i Vigra och Røst blir kvar liksom långvågssändaren på Ingøy i Finnmark. NRK flyttar i övrigt alla sina radio- och tv-sändningar utanför Norge till Thor 2-satelliten 1 juni.

Krismedvetande vevar upp radioförsäljningen

Förra året såldes för andra året i rad 2,42 miljoner radiomottagare i Japan enligt Japan Electronics and Information Technology Industries Association. Detta att jämföra med 2,17 milj 2003. Branschbedömare säger att den ökade försäljningen påverkas av ett ökat krismedvetande som gör att konsumenterna återgår till tidigare teknologi för säkerhet. Man köper bl.a. vevbara laddare för radiomottagare och mobiltelefoner. I sommar kommer Sony ICF-B01 som det räcker med att veva en minut på för att få en timmes radiolyssning (eller tre minuters mobiltrafik). (Asahi Shimbun)

Lyckad närradiosatsning ger miljonstöd

Just Radio 89.2 på Gotland, som drivs av Föreningen *Gotlands Ungdom För Framtiden* (GUFF) i Visby får 1.020.000 kronor av Allmänna arvsfonden. Under sitt andra projektår skall projektet fortsätta att genom närradiosändningar erbjuda ett drogfritt icke-kommersiellt alternativ i etern med bland annat musik från inhemska rockband, som annars aldrig har en chans att få höras i media. Projektet kommer också att leda till alternativ drogfri sysselsättning för ett 100-tal Gotlandsungdomar. Runt radiostationen kommer det att bedrivas gratis kursverksamhet i ljudteknik, redaktionellt arbete, kreativt idéarbete, marknadsföring, grafisk formgivning av loggor etc. Konserter med lokala rockband ska sändas live. Ett av delmålen med projektet är att ungdomarna får en praktisk utbildning som de kan använda i ett fortsatt yrkesliv.

Under det andra året av projektet vill föreningen utveckla sitt koncept med podcasting, webb-TV, webbradio och utveckling av ungdomsföretag samt

vara en länk till arbete. Första projektåret fick Just Radio 600.000 kr och projektet har således fått sammanlagt 1,6 Mkr av arvsfonden.
<http://www.justradio.nu>

Amerikansk public radio i Berlin

Mediemyndigheten MABB har gett sändningstillstånd till National Public Radio (NPR) på FM i Berlin. NPR kommer här att sända sitt internationella utbud liksom särskilt Berlinanpassat material med amerikansk-tyskt intresse.

Rapport: DRM bättre för inomhusmottagning och under färd

En studie av tyska mediemyndigheter har kommit fram till att det kan vara lämpligt att börja sända digitalradio typ IBOC på VHF-bandet med MPEG4-kodning och DRM-standard. Eureka 147 är svår att använda på VHF-bandet eftersom man behöver frekvensblock om 1,75 Mhz. DRM-baserade sändningar på VHF sägs enligt rapporten kunna tas emot bättre inomhus på bärbara mottagare än med DAB. Detta gäller även i fordon som färdas med hastigheter upp till 300 km/tim.(Radio World)

Snabb etablering av digitalradion i USA

The HD Radio Alliance meddelar att hittills har 3.000 radiostationer bundit sig för att använda HD Radio-tekniken. Idag sänder mer än 800 stationer i USA sin huvudsignal med tekniken och når ca 75 % av befolkningen. I slutet av året räknar man med 1.200 stationer som når 90 %. I sommar räknar man att det finns 400 radiostationer som sänder multicast d.v.s. fler än en programkanal på sin frekvens.

Pensionärer i Njurunda startar närradio

En timme varje tisdag 13-14 är den första försiktiga början till den lokala sändningen i Sundsvalls Närradio på 89,7. Sändningarna vänder sig till lokala ideella föreningar i Njurunda. *Information är svårt och dyrt. Det vet alla som skickat ut infoblad. Då kom vi på en lysande idé. En lokalradiokanal*, säger den kommande radiatorösten Jan Brusell. PRO Njurunda har i dagsläget 1 000 medlemmar och av dem är det cirka 20 procent som aktivt deltar på månadsmöten. *För att alla ska kunna ta till sig den information som vi vill få ut så är radion det allra bästa alternativet*, säger Brusell. Inom PRO Njurunda har det bildats en närradio-kommitté vars uppgift är att genomföra sändningarna. Ordförande i Sundsvalls Närradioförening är Kalle Öberg. Han har sysslat med radio i många år. *Det fantastiskt roligt att de kommer i gång med sina sändningar. Om det faller väl ut och intresse finnes skulle man kunna tänka sig en timme på dagen och en på kvällen*, säger Kalle Öberg. Tanken på att PRO Njurunda skulle börja sända radio berodde till stor del på ekonomin. Information är en dyrbar historia,

all information som ska skickas ut till pensionärerna sved i PRO:s kassa. (Sundsvalls Tidning)

Alla trossamfund får sända närradio

Radio- och tv-lags utredningen föreslår att rätten för trossamfund att sända närradio ändras, så att närradiotillstånd kan ges inte bara till Svenska kyrkan utan till samtliga registrerade trossamfund och registrerade organisatoriska delar av registrerade trossamfund som har anknytning till det område som sändningarna når. *Anm. Förslaget har mest symbolvärde eftersom vilken enskild eller organisation som helst inklusive trossamfund idag kan få sändningstillstånd i form av "ideell förening"*.

radio och tv

Ändringar i radio- och tv-lag föreslås

Radio- och TV-lagsutredningen har nu gjort sitt "uppsamlingsheat" och överlämnat sitt slutbetänkande, som bl.a. behandlar

- sanktioner vid upprepade överträdelser av villkor som reglerar innehållet i radio- och tv-program, som sänds med stöd av tillstånd.
- tillämpligheten av villkor för sändningstillstånd på sändningar som sänds ut på ett sätt som inte kräver tillstånd.
- programföretagens skyldighet att sända meddelanden på begäran av en myndighet.
- tillståndsgivning och innehållsregler för sändning av tv-program med en teknik som är särskilt avsedd för mottagning i mobila mottagningsenheter (mobil tv).
- tv-programmens tillgänglighet för personer med funktionshinder.
- lokal icke-kommersiell tv.

Utredningen föreslår att den nuvarande möjligheten att förena tillstånd att sända radio eller tv i marknätet med villkor om skyldighet att utöva sändningsrätten sakligt, skyldighet att i programverksamheten respektera den enskildes privatliv och förbud mot diskriminering av annonsörer omvandlas till direkta lagregler. Lagreglerna skall gälla samtliga sändningar som förmedlas på annat sätt än via kabel-tv dvs. för alla etersändningar (i marknätet eller via satellit).

Utredningen föreslår också att den som etersänder skall vara skyldig att iaktta återhållsamhet vid sändning av program som innehåller våldsskildringar eller avancerade sexuella framställningar. Den nya bestämmelsen tar sikte på sådana våldsinslag och inslag med sexuellt innehåll som enligt Granskningsnämndens nuvarande praxis anses strida mot

tillståndsvillkor om skyldighet för programföretagen att ta hänsyn till mediets särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

Utredningen föreslår att sändningar som förmedlas av radiosändare som huvudsakligen skall användas för annat än rundradio skall undantas från kravet på tillstånd enligt radio- och TV-lagen. Detta innebär att tv-sändningar via mobiltelefonnät (3G-sändningar) inte skall omfattas av tillståndsplikt enligt lagen. Däremot skall det alltså krävas tillstånd för att sända tv-program till mobiltelefoner med hjälp av rundradiosändare, om sändningarna äger rum på frekvenser som understiger 3 gigahertz som således inkluderar nuvarande marksänd digital-tv.

Sändningsutrymmet för tillståndspliktig mobil tv skall, till skillnad från vad som tidigare har föreslagits när det gäller traditionell marksänd digital-TV, inte överlämnas till ett operatörsföretags förfogande. Istället krävs statens sändningstillstånd. Annonser skall få sändas i något större utsträckning i mobil tv än vad som gäller för traditionell tv. I övrigt görs bedömningen att radio- och tv-lagens bestämmelser om innehållet i tv-sändningar och om reklam och andra annonser bör vara tillämpliga för mobil tv på samma sätt som för vanlig tv.

Etersända tv-program skall utformas så att programmen blir tillgängliga för personer med funktionshinder. Enligt förslaget skall regeringen eller en av regeringen utvald myndighet utfärda närmare föreskrifter om på vilket sätt och i vilken omfattning tillgänglighet skall uppnås.

Förslag angående icke-kommersiell lokal tv och närradio redovisas på annan plats i nyhetsbrevet. Hela betänkandet *Tillgänglighet, mobil TV samt vissa andra radio- och TV-rättsliga frågor* SOU 2006:51 (525 sidor) kan laddas ned på

<http://www.regeringen.se>

Utredningen har pågått sedan 2000 och har lämnat ett antal delbetänkanden. Sedan 2003 har hovrättsrådet Roberth Nordh i Malmö varit ensamutredare. Det handlar inte om en parlamentarisk kommitté.

BBC under press

Samtidigt som BBC lobbyar för att få höja tv-licensen ökar kraven på att public service-företaget kommersiella aktiviteter skall begränsas. Konservativa vill att BBC måste förhindras att missbruka sin privilegerade ställning och enorma resurser så att mindre aktörer på Internet stöts bort. *I am concerned that in too many of its non-core activities, particularly on the internet, it is stifling the growth of*

innovative new companies that simply can't compete with BBC budgets," säger skuggfinansministern George Osborne. Han vill ha tydliga regler för vilka områden BBC skall fokusera på.

BBC:s affärsdrivande enhet BBC Worldwide planerar att sälja reklam på sina webbplatser. På prov har man satt upp testsidor med reklam för resor och finansverksamhet. Främsta målgrupp är marknaden i USA. BBC menar att utländska webbesökare använder webbsidorna gratis medan brittiska får betala genom tv-licensen.

I en gemensam skrivelse till mediemyndigheten kräver medieföretagen Telegraph Group Ltd., News International och Associated Newspapers Ltd att regeringen tvingar BBC sluta med att finansiera sin webbplatser med allmänna medel och även begränsa en fortsatt utbyggnad av sina Internetsatsningar: "digital empire-building". Tidigare har BBC även blivit anklagad för att ha efterapat den underhållning som andra tv-bolag lever på bl.a. reality-TV shower. (MediaGuardian, Wall Street Journal)

Dramatiska nedskärningar av public service i Spanien

Med en skuld på nästan 54 miljarder kronor tvingar regeringen public serviceföretaget RTVE nästan halvera sin personalstyrka. 4.150 av nästan 9.000 får gå. RTVE driver kanalerna La Primera och La 2, men de har idag en sämre publikuppslutning än Berlusconi tv-kanal Telecinco. RTVE skall nu ombildas till en koncern som får intäkter från både licens och reklam. (Advanced Television)

Regeringen vill förändra public service i Holland

I den nya medialag som regeringen nu lägger fram i parlamentet föreslår kultur- och mediaminister Medy van der Laan betydande förenklingar av hur public service skall vara organiserat i framtiden. Det kommer att endast finnas en stiftelse nämligen NOS medan andra radio- och tv-stiftelser får särskilda licenser för att genomföra specifika uppgifter inom systemet. NPS, som idag ansvarar för kultur och multikulturella program, kommer sannolikt att försvinna in i NOS. Varje stiftelse får sitt respektive uppdrag uppdelat i en kommersiell del och en public service (icke-kommersiell) del, som måste hållas tydligt isär. Van der Laan föreslår att minst 40 % av produktionsbudgeten måste användas för extern produktion. Hon vill att public service skall fokusera mer på nyheter, samhällsfrågor, debatt och kultur. Andra politiker fruktar att detta innebär att underhållningsprogram helt försvinner från public service.

Övrigt

Journalistutbildningen bör minskas

Antalet platser på journalistutbildningarna bör minskas eftersom det råder hög arbetslöshet. Det skriver Högskoleverket i sin rapport om högskoleutbildning och arbetsmarknad. "Med hänsyn till överutbildningen inom mediesektorn (...) torde en minskning av antalet utbildningsplatser vara nödvändig", skriver verket. Enligt Högskoleverket har antalet platser på journalist- och informatörsutbildningar mer än fördubblats sedan 1998. Hösten 1998 antogs 616 personer till journalistutbildningar och hösten 2005 antogs 1 471. Av dem som har journalistutbildning arbetar drygt 60 procent av männen och 50 procent av kvinnorna som journalister. Undersökningen gäller endast personer som läst journalistik på högskolenivå. (Journalisten)

Miljöpartiet vill lagstifta mot ägarkoncentration i medierna

I sitt valmanifest *Grönare Sverige! - för ökad livskvalitet* vill miljöpartiet satsa en miljard kronor ska satsas på att göra kulturen tillgänglig för fler och förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetarna. Barn och ungdomar ska få möjlighet att utöva och uppleva mer kultur. Amatörkulturen ska stärkas genom riktade satsningar. En lagstiftning mot ägarkoncentrationen i media ska införas. Nedladdning av exempelvis musik och filmer för privatbruk ska vara tillåtet, men musikerna måste få kompensation. - *Oberoende undersökningar visar att fildelare köper lika mycket eller mer musik som tidigare. Internet är ett nytt sätt för musiker att nå ut med sin musik. Vi måste ha en upphovsrättslag som tar hänsyn både till branschen och musikkonsumenterna*, säger Ellinor Scheffer, språkrör för Grön Ungdom. *En oerhört viktig demokratifråga är att bryta den mediala likriktningen och skapa en medial mångfald, där fler politiska inriktning får komma till tals. En lagstiftning mot ägarkoncentrationen i media måste införas och mer presstödd måste ges till små och nystartade medier, samt internettidningar*, säger det andra språkröret Alexander Chamberland.

Åtgärd mot ägarkoncentration i norska medier

Regeringen har lagt fram ett förslag i Stortinget om ändringar i medieägarlagarna. Det innebär främst att ingen kan äga mer än en tredjedel av dagspress, radio och tv (mot hittills 40 %). - *Vi ønsker at det skal være rom for at nye Eiermiljøer kan gro frem både på nasjonalt og regionalt plan. Stor grad av eierkonsentrasjon kan gjøre det vanskelig for nye aktører å komme inn på markedet*, understrekar kulturminister

Giske. Den föreslagna gränsen ligger på en genomsnittsnivå i europeiska sammanhang.

Det satsas för lite på IT inom EU

EU-medlemsstaterna gör för lite för att sprida informations- och kommunikationsteknik i syfte att öka den ekonomiska tillväxten, säger informations- och mediekommissionären Viviane Reding. Enligt Reding behöver medlemsstaterna göra mer för att utnyttja tekniker som att förbättra tillgången till bredbandsuppkoppling till internet och att frigöra radiofrekvenser för nya användningsområden. I ett uttalande säger Reding att framsteg på området har gjorts, men att dessa inte är tillräckliga. EU-policyn att öka konkurrens och investering i telekomsektorn har gett goda resultat, men fortfarande investerar Europa bara hälften så mycket som USA i informations- och kommunikationsteknik. Men trots allt växer den europeiska informations- och kommunikationssektorn snabbare än EU-ekonomin i stort. (Uppsnappat)

Största bokhandeln startar print-on-demand på nätet

Amazon.com Inc, har tillsammans med förläggare kommit överens om en modell som gör det möjligt att erbjuda kunderna print-on-demand av boktitlar som antingen har tagits ur marknaden eller som har små upplagor. Amazon köpte förra året print-on-demand-företaget BookSurge som innehar mer än 10.000 titlar varav många inte längre finns på marknaden som pappersmedia.

Tonsättarradion nu på nätet

2005 började Tonsättarradion sända musik av nu levande svenska tonsättare i Stockholms närradio, och hann under året spela sammanlagt ca 45 timmar musik av 147 olika tonsättare. Tonsättarradion fortsätter nu på Internet, tillgänglig för hela världen dygnet runt! Nyproducerade program varvas med repriserna från förra året, och föresatserna är desamma: Att spela väl presenterad högkvalitativ lättlyssnad musik av nu levande svenska professionella tonsättare, så många olika som möjligt. Tonsättarradion kommer att uppdateras med ett nytt program var och varannan vecka. <http://www.fst.se/radio>

Piratkopieringen ökar i Sverige

Av all mjukvara som användes i Sverige förra året var 27 procent piratkopierad, vilket motsvarar en ökning med en procentenhet jämfört med 2004. Det visar en undersökning som IDC har utfört på uppdrag av mjukvaruindustrins branschorganisation BSA. Värdet av den piratkopierade mjukvara som finns i omlopp i Sverige, ökat från 2,2 miljarder 2004 till 2,5 miljarder 2005. Användningen av

illegalt kopierad mjukvara i Sverige är bland den lägsta i Europa, men ligger enligt BSA ändå på en alltför hög nivå. I nordiskt perspektiv har piratkopieringen i Finland minskat med tre procentenheter till 26 procent under den aktuella perioden, vilket innebär att Finland har den lägsta användningen av illegalt kopierad mjukvara i Norden. Sverige och Danmark hamnar på en delad andra plats, medan Norge hamnar på tredje plats med 30 procent piratkopierad mjukvara. Runt 34 miljarder dollar beräknar IDC att de globala förlusterna som piratkopieringen orsakade under 2005, uppgick till, och det motsvarar en ökning med 1,6 miljarder dollar från 2004. (Uppsnappat)

personnytt

Publicistpris för program i Sveriges Radio

Årets Johannapeng går till Mia Skäringer och Klara Zimmergren för humorprogrammet Roll on i Sveriges Radio. Johannapengen delas ut av Publicistklubbens västra krets till framstående västsvenska journalister. Priset som är på 5 000 kronor instiftades 1983 till minne av tidningsförsäljerskan Johanna i Brunnsparken.

Per Tengblad tar över som ny styrelseordförande för mediekoncernen Millennium Media Group. Per Tengblad kommer närmast från uppdraget som styrelseordförande för C More Entertainment. Han tillträder det nya uppdraget i samband med lanseringen av filmkanalen Silver i slutet av maj. Han har även varit vd för Telenor Plus och vd för Canal MMG startade 1998 med huvudsaklig verksamhet inom förvärv och distribution av film- och tv-rättigheter samt utveckling av tv-kanaler.

lästips

Hur ser den svenska mediemarknaden ut idag?

I Radio- och tv-verkets rapport om medieutvecklingen kan man bl.a. läsa om den fortsatta digitaliseringen av marksänd TV och vad som händer efter det att regeringen tillkännagivit att den i nuläget inte vill sätta ett stoppdatum för de analoga ljudradio-sändningarna. I kapitlet om TV lämnas en redogö-

relse för övergången från analoga till digitala marksändningar och i ett särskilt avsnitt behandlas mobil TV. I Medieutveckling 2006 kan ni även läsa om branschstrukturer inom media och om dagstidningar. Rapporten kan användas som en guide till det svenska medielandskapet. Beställ eller ladda ned Medieutveckling 2006 på <http://www.rtvv.se>

Varför anmäls radio och TV-program?

Professor Lennart Weibull har analyserat tre års anmälningar av radio- och TV-program. I rapporten *Vad, varför och vem - anmälningarna till Granskningsnämnden 2002-2004* undersöker han vad tittarna ifrågasätter i programmen, vilken typ av kritik som framförs, vilka ämnen och vilka program som kritiseras. Rapporten tar även upp vem det är som anmäler och vilken roll kritiken och invändningarna har för dem. Analysen visar att kritiken handlar om mediernas roll i politiken och i kulturen. Anmälaren är en oftast en man, vanligen bosatt i en större stad, och kritiken avser allmänpolitiskt innehåll i nyheter och samhällsprogram. Kvinnors anmälningar avser oftare nöjesprogram och rör moralfrågor om våld, sex, droger, fördomar och kränkningar. TV anmäls betydligt oftare än radio. SVT kritiseras oftare för osaklighet och partiskhet i nyheter och samhällsprogram medan TV4 oftare kritiseras för sådant som anses olämpligt i underhållningsprogram. Lennart Weibull anser att detta är ett uttryck för att allmänheten har olika förväntningar och krav på de olika programbolagen och har svårare att värdera TV4 och privat lokalradio. Hela rapporten kan beställas eller laddas ned på <http://www.grn.se>

Varför så tyst om public service?

Varför debatten om landets viktigaste medieföretag uteblir? Varför det är okontroversiellt att uppdrag och verksamhetsdefinition ser likadana ut varenda gång ett nytt sändningsavtal ska klubbas igenom? För det är inte så att SVT, SR och UR befinner sig på en statisk arena där ingenting händer. Det är ingen hemlighet att medielandskapet, både nationellt och internationellt, blir mer och mer fragmentariserat. Läs två artiklar om Public Service i Göteborgs-Posten 28 och 31 maj. <http://www.gp.se/gp/jsp/Crosslink.jsp?d=121&a=277979>

***

Citatet:

Det är farligt att ha rätt när regeringen har fel.

(Francois Marie Arouet Voltaire)